

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione .... Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

In Festo Annvnciationis Deiparæ Virginis Mariæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

INFESTO ANNUNCIATIONIS DEIPARÆ

Virginis Mariæ.

Partitio.

1. De causis & effectibus Incarnationis.
2. De Angelo annuntiante Incarnationem.
3. De virgine, cui Annuntiatio est facta.
4. De virgine conceptura.
5. De nascitura cum uno duplici natura.
6. De responso Mariae.

Missus est angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ. Luc. 1.

FIGURÆ.

Gen. 14.

Cum Abraham Patriarcha seruum in Mesopotamiam ad quærendam filio vxorē mittere destinasset, eum potissimum ad huius legationis functionem, qui ceteris & ætate & rerum gerendarum peritia antecedere videbatur, selegit, vt tanto plus ponderis, auctoritatisque ipsa legatio haberet. Hanc porro figuram hodierna die completam cernere est, video hic namque à Patre æterno, Angelorum primum & præ ceteris perfectissimum, in mundum destinari, vt gloriosissimam Virginem Mariam honorificis verbis saluter; eamque in sponsam ac matrem vnigeniti filij eligat, & adoptet. O vere diuinam & eximiam legationem, cui similis nulla vnquam in mundo extitisse visa est! Iam scilicet dies illa aduenit, ô Virgo, qua infelicitis Euz delictum, & errorem refarcies; qua Dei mater efficiens. O felix nuntium! ô lætam ter & amplius legationem! hodie quoque ô mater gloriosissima, ac genitrix Creatoris eminentissima, ad tuas laudes deprecandas, mysterijque huius magnitudinem declarandam tuo nobis auxilio & patrocinio adsis necesse est: quod vt melius à te precando obtinere valeamus, eisdem, quibus te olim hic Angelus, verbis salutabimus:

Ave MARIA.

I.

Necesse erat, Auditores, quoniam vnus

hominis culpa totum mortale genus perditum erat, & diuino consilio iam ab æterno ita constitutum fuerat, Filium Dei humanam naturam assumere, & sublime illud mysterium, abyssum illam profundam, Euripum illum tor fluxibus mirabilium subiectum, contingere. Ita namque id prænuntiauit, & præfagij Psalmographus in persona Christi Iesu, cum ait: *Sacrificium & oblationem noluisti: au- Psal. 39. res autem perfecisti mihi, & holocaustum pro peccato non postulasti, tunc dixi Ecce venio. In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam, Deus meus voluit, & legem tuam in medio cordis mei.* Quasi diceret, Initio magni illius rerum futurarum libri scriptum est, ego vt carnem humanam assumerē: equidem haud abnuo. Sed ecce paratum me ad descendendum, paratum ad sustinenda supplicia, paratum ad mortem subeundam, paratum ad satisfaciendum pro peccatis hominum; quæ nullis eluenda lacrymis, nullis redimenda sacrificijs, oblationibusque videantur.

Vix decreuerat Rex Israel Achab aduersus Syriam arma sumere, quin statim mutarit habitum, & purpura & diademate relicto, plebeium amictum sumpserit. Quo edocemur, præuiso ab omni æternitate peccato, & bello aduersus inferos ad hominem redimendum declaratio necesse fuisse, Verbum illud æternum, quod natura vniuersi rex est, habitum mutare, & ipsum relictis regijs diuinitatis insignibus, humanam formam & habitum assumere decreuisse.

Tradunt rerum naturalium auctores & medici tantam imaginationis & apprehensionis in hominum generatione vim & efficaciam esse, vt infans eius, quamcunq; mater eum concipiendo in mente & imaginatione habuit, rei signum aliquod semper præferat: cuius rei euidens exemplum in Genesi legimus, cum oues Iacob virgulas diuersi colores intuitæ maculosos quoque foetus edidit. Cui igitur magnus ille Pater filium suum ab æterno generando, eum ex infinita sui ipsius, & omnium creaturarum, quarum omnium caput & princeps ipse homo est, cognitione & apprehensione produxerit; necesse profecto erat, vt filius in se ipso idem præferret, & signum aliquod hominis, quem Pater in mente eum

Gen. 30.

R. 3,

gene-

Joan. 4.
Philip. 2.

generando habuit, ostenderet. Hinc *Verbum caro factum est*: vt ait Ioannes: *hinc ha. itus inuentus est vt homo*, vt ait Paulus.

Matth. 9.

Imprimis vero facer ille Domini aduentus hæcque eius incarnatio, quoniam homo peccauerat, necessaria erat: nulla enim in mundo creatura, quæ hominum peccatis & delictis apud Deum satisfaceret, præter filiū Dei humana carne indutum, apta reperiebatur. Proponite, quæso, vobis ob oculos miserum illum Paralyticum, qui triginta octo annos apud piscinam probaticam languēs, quod hominem nō haberet, qui in eandem illum deijceret, decubuerat. Hic ipse credite Auditores humani generis imaginē referebat, quod jam à quatuor aut quinque annorum millibus ægrum, & paralyti distentum iacuerat, paralyti, inquam, peccati originalis: cum nullus profus mortalium, aut nulla creatura, quæ id per sanare posset, reperiretur, donec tandem ipse Christus ad nos humana carne circumdatus descendit.

4. Reg. 4.

Mirum est, & pene incredibile, quoniam dolore misera illa Sunamitis vnico filio orbata, & quot lacrymis suffusa, ad Elizæum prophetam properarit, eiusque sese pedibus prooluert: cuius ille lachrymis & lamentis euctus puerum vna cum baculo ad eius ædes præmisit. Sed cum irritum esset quicquid ille tentaret, ipsum Elizæum eodem se conferre necesse fuit: qui quam primum vt eo venit, super mortui membra extensus procubuit, & manus manibus, ori os, pedibus pedes, oculos oculis applicans, seseque incuruans, omnia membra calore corporis & halitus sui refouit, & calefacta ad vitam reuocauit. Quam euidenter nobis & manifeste, ô Sunamitis, miserum mortale genus exprimis, cuius ipsa figuram videris gessisse: eius namque primogenitus Adâ, atque adeo omnis eius posteritas, cum peccato extincta & mortua esset, tandem ipsa importunis & assiduis precibus apud Deū, magnum illum Elizæum effecit, vt misericordia & pietate commotus intrinsecus, tot Giezos, tot Patriarchas, tot Prophetas, tot reges miraculorum baculo instructos miserit. Sed frustra: nunquam enim miserum illū mortuum vitam restituere potuere: ita vt ipsummet Deum clamore & eiulatu miseræ

mortalitatis excitatum descendere necesse fuerit (clamabat namque: *Inclina Domine caelos tuos & descende*: & alio item loco: *Mitte Domine, quem missurus es*) Qui cum mundum hunc ingressus esset, domum scilicet in qua mortuus ille jacebat, os suum ori, & oculos oculis applicans, ac eius sese infirmitati accommodans, è Deo hominem, ex æterno & infinito mortalem efficiens, potentiam minuēs, seseque incuruans, inclinans, & deiciens, miseram naturam humanam ad vitam reuocauit.

Extremum vitæ periculum Mardocheo totique Iudæorum nationi certissime imminerebat, nisi magnus ille Assuerus pauperculâ & plebeiam Esther in coniugem adoptasset: quam ille tanto amore prosequatur, vt statim a nuptijs cruentum hoc de omnibus trucidâdis Iudæis decretum, jam jam executioni mandandum, reuocarit, Amanum vero Iudæorum hostem juratissimum, omnique calamitatis Iudæicæ architectum & machinatorem è ligno suspendi iusserit. Mardocheum quoque purpura indutum regioque infidentem equo per omnes orbis vicos & plateas duci; summisque affici honoribus mandarit. Scriptura vero subitam hanc rerum faciem repentnamque metamorphosim exaggerans addit: *Iudæis autem noua lux oriri visa est, gaudium, honor & tripudium*: Miser hic Mardocheus, humanum genus erat: sane & ni summus ille Assuerus, Verbum scilicet Patris vilem illam Esther, nostram scilicet humanitatem, sibi in cōiugem adoptasset, omnes haud dubie ad mortem adiudicati perijisset. Hic scilicet est Domine, hic est ô sacer Assuere, in mysterio nimirum incarnationis tuæ humanam naturam induenda, vbi ingens ille amor tuus eluxit, vbi infinita bonitas, & benignitas tua immensa apparuit. Nam post diuinâ hanc copulam factumque connubium diram illam mortis sententiam aduersus miserum mortale genus latam reuocasti, Sathanam velut Amanum mori coegisti, hominemque ad sublimem diuinitatis gradus, velut alterum Mardocheum sustulisti. Tunc nempe hominibus noua lux oriri visa est, gaudium, honor & tripudium.

Iustinus & Valerius Maximus, magni v-
cer-

Infin. l. 2.
Val. l. 5. c. 6.

terque nominis & ponderis scriptores, ingentem Codri ultimi Atheniensium regis in patriam amorem magnis efferunt laudibus. Hic n. cum ingenti hostium exercitu Attica regio debilitata ferro igniq; vastaretur, dissidentia humani auxilij ad Apollinis Delphici oraculum confugit: perque legatos sciscitatus est, quonam modo tā graue bellum discuti posset. Respondit illud non aliter Athenas victrices fore, aut bello finem, nisi rex ipse hostili manu occidisset. Quod quidem non solum totis Atheniensium caltris, sed etiam aduersariis percrebuit Eoq; factum est, vt ediceretur, ne quis Codrum vulneraret. Verum ille depositis imperij insignibus, familiarem cultum induit, ac palantium hostium globo se obiecit, vnumque ex his falce percussum, in eadem suam cōpulis, cuius interitu, ne resp. concideret, effectum est.

Quam euidenter, & ad oculum nobis hęc historia incarnationis mysterium repræsentat? Erat quippe mundus turbis grausissimis plenus, plenus bellis, bellis sc. aduersus Deū, aduersus Diabolos, atque omnia moribus & perturbationibus exagitabatur; Verbum illud Patris toties sacrum illud SS. Trinitatis oraculum cōsulerat, quam ratione omnes illæ turbæ motusque sedari & componi possent, & vera ac stabilis in mundo pax conciliari. Hoc tandem responsum redditum est, aliam pacis ineundæ, belliq; componendi rationem non esse, quam vt ipsummet Verbum mortem oppeteret. Ipse igitur quieti & vitæ subditorum vita sua postposita, ad mortem oppetendam sese præparat: cumq; sciret diabolos; eum quibus bellum gerebat, quiq; tyrannorum more toti mundo imperabant, nunquam ei mortem illaturos, si eum dignoscerent, habitum commutauit, humanam naturam induendo: atq; ita mutata veste cum hoste in diro passionis conspectu decertans, in prima acie, in media crucis rabie occubuit: & statim à morte eius pax confirmata fuit, quæ ipsi Angeli in nocte natiuitatis Dominicæ hominibus annuntiarunt dicentes, *Et in terra pax omnibus* eius porro confirmatio in cruce peracta est, cum nimirum ipse Dominus exspirans in cruce voce magna clamauit, *Consummatum est*: quasi diceret, Omnia nunc peracta

Matth. 2.

Matth. 27.

sunt, pax jam pacta est, bellum finem accepit, jam turbæ quieuerunt; quin & Apostolis eadem statim à prælio confecto denunciata fuit: *Pax vobis, nolite timere.*

Luc. 24.

Ion. 1.

Quam præclaram huiusce rei figuram in Ionæ Prophetæ historia legimus? Cum enim vehemens in mari tempestas exorta fuisset; ipsaq; nauis qua Propheta vehebatur, ingentibus procellis aquarumq; vorticibus concuteretur; & omnes in extremo periculo constitutos sese viderent, ac naufragium iam iam imminens pertimescerent, exclamare Ionas cœpit: *Tolle me & mitte me in mare, & cessabit mare à vobis.* Primum illud, ò Verbum æternum ac vere mundi Iona, protoplasti peccatum tantam in mundi huius pelago tempestatem excitauerat, tanto impetu humanæ naturæ cymbam concusserat, vt generale quoddam & commune damnationis periculum omnes sibi instare pertimescerent: At te, ò admirande Iona, hominum assumentem naturam, & in passionis mare te præcipitem dari sinente (de quo dicitur, *cessauit mare à nobis*) tempestas sedata: ac prior illa aeris serenitas reuersa est.

4. Reg. 10.

Ecce & alium conceptum: Cum Ezechias Rex ager ad mortem vsque lecto affixus decumberet, accessit ad eū Isaias Propheta, qui afflictum blande consolatus est, & vitæ tempus ei a Domino prorogatum nuntiavit: quod cum Rex ipse vix crederet, ait Propheta, sese in eiusce rei signum & confirmationem effecturum, solis vt vmbra decem in horologio gradibus retineret. Hoc de te narratur, ò homo: cum enim, peccati originalis febri vexatus ad mortem vsque infirmus decumberes, tot ad te Propheta, tui consolandi ergo, venire, qui tibi certissime affirmarunt, te ex morbo illo infirmitateq; non moriturum: & in eius rei stabilitamentum, & redemptionis tuæ veritatem, solem iustitiæ, verbum illud diuinum decem gradib. retrogressurum, infra nouem se Angelorum ordines submittendo, & humanam naturam induendo. Hæc sunt læta illa nuntia & solamina, hæc sunt salutationes illæ, quas Angelus Gabriel ad Mariam Virginem hodierna die defert: *Missus est Gabriel Angelus à Domino ciuitatem Galilee.* Quam missionem legationemque vt pro dignitate expo-

expo-

exponere & enarrare valeamus, de Legato ipso in primis deq; eius legatione loquendum est; deinde vero, vt eadem audita sit, & quale responsum acceperit, aperiemus: inq; duob. hisce polis tota mysterij incarnationis spheram circumagemus.

I I. Quod ad primum igitur attinet, Legatus in & tam sublimis mysterij paranymphus, vnus mysterio de Angelorum numero fuit, de substantijs incarnationis fuit Angelus. libus, simplicibus & semper mobilibus. vnus de numero beatorum illorum spirituum tribus hierarchiis distinctorum, & quorum singulae hierarchiæ in tres ordines, & singuli ordines in mille Angelos subdiuisi sunt. Deniq; fuit Angelus, vt quemadmodum hominum calamitas & perditio ab Angeli prauo molimine duxerat initium, ita quoq; eorum redemptio à bono Angelo exordium haberet, vt vnde mors oriebatur, inde vita resurgeret. Excitauit olim Tartarus diabolum, qui eam seduceret, eaq; seducta totum simul mundum calamitate inuolueret; ita quoq; cælum hodie Angelum ad Mariam Virginem emittit & delegat, qui eam saluaret; eamq; salutando vniuerso orbi salutem afferret. Angelo igitur huius legationis munus concredidit fuit, quæ paucis quidem verbis & salutatione Virginis, & incarnationem Saluatoris, modum simul & ordinem, quo humana redemptio peragi debebat, gratiarumque plenitudinem complectebatur.

Gen. 3. Non est hic amplius Cherubim, romphæa armatus, ante paradisi januam constitutus; nō est amplius spiritus ille exterminator omnes Ægyptiorum primogenitos vna nocte interficiens; non est hic Angelus, qui ferro accinctus totum Senacherib exercitum interuisione deleuit; non est hic Angelus ille, qui gladio euibrato Dauid eiusque regno extremum interminatus est exitum: nō est deniq; de illorum numero, qui quinq; florētissimas ciuitates flamma & incendio consumpsere: sed est Angelus, nescio an Archangelus, nescio an de Seraphim numero, qui pacem affert, qui nostræ redemptionis tabellarius est, ac Messiam iam iam venturum denunciatur. O felicem nuntium! o fortunatam legationem! o omnium votis & suspirijs expectatum le-

gatum! Desinant igitur jam clamare Prophetæ, inhibete jam lachrymas mortales, exultate vos, qui in Limbo captiui detinemini; ecce enim, promissus ille in lege Messias iam venturus denunciatur.

O verbum æternum, itane te humiliari & deiici, vt nostræ naturæ fragilitatiq; velis copulari, eamque in sponfam tibi seligere? vilis est, pauperula & inops est, nihil habet, plus Patri æterno debet, quam soluendo sit. Considera tecum acerpède, o Angelorum Princeps, quam vili sit illa stirpe oriunda, quam plebeia eius conditio & profapia vide, quænam sit eius origo? Filia scilicet est perfdi & infelicis illius Adam, cuius generatione & profapia nulla aut deterior aut peruersior excogitari potest; scater fordibus, infamis est, omnes pene, qui ab ea progeniti fuerunt, aut latrones, prædones, homicidæ, sicarij, idololatres, aut adulteri extiterunt. Quid? vosne sublimes & magnificos Principes eatenus humiliari, vt in eius familiam & stirpem adoptari velitis, & talem filiam ambiatis? omnes namque pene maiores eius sceleribus, infames Deo pœnas dederunt, & diuinæ seueritatem iustitiæ experti sunt: aliqui eorum in Babylonem profugi, & exulantes transire coacti; alij in Chaldaeam & Assyriam captiui abducti; alij in mari rubro submersi; alij suspensio interierunt, vt Aman; alij incendio consumpti, vt Sodomitæ cum vicinis; alij terra hiatu absorpti, vt Chore, Dathan, & Abiron. Quodnam igitur genus despectus, quænam profapia aut vilior, aut infirmior reperiri queat? Quid? tene igitur, o Saluator mundi, tam infames natales ambire? tam humili trunco velle inferi & copulari?

Cum Sampson Philistæa cuiusdam amoribus teneretur, eiusque parentes eum, alio mentem vt transferret, adhortarentur, dicentes: *Nunquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum? Si in omni populo tuo, quia vis accipere uxorem de Philistijs, qui in circumcisi sunt: nō aliam in sui purgatione rationem attulit, quā amore sese eius nimium quantum teneri, & aliam se diligere nequaquam posse. Ad eundem modū verus noster Sampson, Dei Filius statim vt mundum redimere constituerat, naturæ nostræ, vilis sc. Philistæa amore in-*

cenfus; omnes SS. Trinitatis personæ, Cherubim simul ac Seraphim, & totus deniq; orbis admiratus est, quod cœlum, patriam relinqueret, in qua tamen pulchra illa Angelorum natura, formosa illa filia commorabatur, & in regione externa & peregrina miseram Philistæam adamaret, dicens: *Quid est homo quod memores eius, aut filius hominis, quoniam vifitas eum?* Ipse vero amore exæcatus aliud responsum non dedit, quam magno se erga illam affectu affici, & alium dilectum adamare non posse, dicens, *Delecta mea esse cum filius hominum.*

Veni igitur, veni hodie ô Jacob, relinque domum patris, inclina cœlos, incurva dignitates & titulos illos regios, imminue nonnihil maiestatem illam grandem, deq; throno tuo descende. Incipe jam inopiam & ærumnas pati, incipe nudis jam pedibus soli crucis baculo innixus. Jordanis nostri aquas transfundare, atq; instar vilis cuiusdam pastoris in terra aliena oves & armæta idololatæ Laban, hominis inquã ingratu & perfidi pascere. Duce te hic expectant sorores, quæ matrimonio tecu copulari gestiunt. Lia videlicet & Rachel, Ecclesia nimirum triumphans & militans; Synagoga inquam & Ecclesia; at postquã multas oves & greges copiosos congregaueris, duabus stipatus turmis, hominum scilicet & Angelorum, in paternam domum reuertes.

Veni ô David paupercule & humilis: nullus est enim inter omnes Iuda, & Optimates Israel, qui sese Golieth Philistæo andeat obijcere. Veni & descende; hæc te trophæa, hæc te gloria, hæc te expectat victoria: at te regios prius diuinitatis habitus exuere necesse est, ac peregrini viatorisq; vestibus circumdari, fundaque humanitatis nostræ manus tuas oportet armari; qua armatura insignitus victoriam sine dubio referes, inque mercedem & præmium, non Saulis filiam, sed pulchram illam principem Ecclesiam, scilicet vna cum corona, & scepro, non regni Israel, sed totius orbis imperij in matrimonio habebis.

Veniamus jam ad sermones & colloquia, quæ hodie cum Maria Virgine habuit Angelus. Audite quid inter se loquantur.

Aue gratia plena. Angelus ad Virginem in *Bessai tom. 3. De sanctis.*

gressus cum esset, qui ab hominibus adorari consueuerat, Virginem quodammodo adorans & reueritus, humiliterque sese coram ea prosternens, his eam verbis allocutus est: Antequam, ô Virgo, vniuersi hæc machina conderetur, cum diuina jam mente Adamum per peccatum à gloria excisurum præuisum esset, simulq; in arcano SS. Trinitatis consilio decretum, Verbum Patris vt homo fieret, humanamq; propter hominem naturam indueret, tu quoq; eadem simul opera prædestinata es, quæ eius mater fores. id vero certis quibusdam de causis hæcenus dilatum est: at hodie tempus aduenit, illuxit hodie felix illa dies, qua à tot annorum millibus decreta sententia executioni mandata est.

Hinc ego te plenam gratia, & Oceanum, in quem omnes cœlestium benedictionum, Figure quibus Desparati & torrentes sese exonerant, inre meritoque appello. Tu enim es illa turris David, omnino ex parte communita, ex cuius fastigio & lateribus mille virtutum elypei, omninq; spiritalis armatura dependet. Tu es thronus ille regius, in quo pacificus ille Salomon residebit, quem sexaginta fortissimi Israel custodiunt, cui sexaginta inquam Cherubinoꝝ millia, omnium cœli primatum primi semper adstant. Tu denique es domus illa Sapientia, septem sulca columnis, septem Spiritus S. donis innixa. Hinc benedicta tu inter mulieres, etiam super omnes omnino viros, super Angelos omnes quin etiam benedicta: cuius toties nobis in mundo mentio facta est. In ipso namq; Paradiso de te dictum est, *Ipsa contoret caput tuum.* Vix natum quippe peccatum erat, vix dæmon mouerat lacertos, quin statim omnium nostru in te oculi coniecti, quin omnes iudicaremus, quod illa Amazon & virago futura esses, quæ cruentum illum Cerberum, & tripitem belluam conteres & edomares.

Disceprantibus olim tribus Persarum optimatibus, quidnã ex omnib. videretur esse fortissimum, Zorobabel mihi nõ multum à seculo aberrasse visus est, dicens esse mulierem, ac simul te ô beatissima Virgo, præsignasse. Et sane, tu generosa illa mulieres, quam tanto perere Sapiens videre exoptabat, dicens: *Mulierem*

Psal. 8.

1. Reg. 17.

Gen. 19.

1. Reg. 17.

III.

Figure quibus Desparati & torrentes sese exonerant, inre meritoque appello.

Cant. 5.

Prou. 7.

Gen. 2.

3. Esd. 2.

Prou. 11.

liorem fortem quis inueniet? Quasi dicere uoluisse, Vbinam fortis illa mulier poterit reperiri? quando generosa illa femina apparebit, quæ nostris malis finem, nostræq; ruinæ restorationem allatura est: quæ nos pristinae innocentie restituet, & victoriam de tam potenti hoste, qualem hic noster referet?

Iud. 10.

Quot illustres te, ô Virgo, mulieres præfigurarunt? Iudith in primis Holoferne expugnato nobilis, & Betuliam obsidio liberans.

Esth. 7.

*Esther deinde in magni Regis Assueri, propter pulchritudinem, uxorem adoptata, quæ gentem suam exitio & ruina eripuit. Rebecca quoque magni illius Patriarchæ Abraham filium Isaac matrimonio accepit, qui ad montem vsque immolatus deductus est. De te etiam tot Propheta vaticinati sunt, & cum primis vnus è maioribus tuis David Rex; *Audi filia,**

Psal. 44.

& vide, inclina aurem tuam, & obliuiscere domum patris tui, & concupiscet Rex decorem tuum. Sed relinque, ô Angele, hos honorum titulos, & encomiis plenas salutationes mitte, ac procede ulterius adque præcipuum legationis tuæ caput descende, nos vero ad alterum concionis membrum.

IV.

Ecce concipies, & paries filium Ecce tua hic verba numero eadem repetuntur Isaiâ, *Ecce virgo concipiet, & pariet filium.* Ea ipsa & in libris Iudicum præmissa video, cum Angelus matrem Samsonis his verbis alloqueretur: *Ecce concipies, & paries filium: ille erit Nazareus, & dabitur in initium liberationi populi Israel.* Egregia profecto rei, de qua agimus, figura, Auditores; videmus namque hic etiam Angelum ad Mariam veri Samsonis matrem accedentem, eique filium promittentem, qui redemptionem populo sit allaturus. Eadem hic verba, idem omnino Legatus, idem penitus mysterium: *Ecce concipies, & paries filium,* non quidem aliquem Alexandrum, vt Olympias; non Cæsarem, vt olim Aurelia; nec Salomonem, vti Berthabee, sed Iesum Christum, qui mortem moriendo destruet, mundum potentia percellerit, ac demones effugabit: filium inquam, qui salutem reddet agris, indulgentiam concedet reis, lumen afferet cæcis, vitam restituet mortuis, & paradisi januam referabit captiuis.

Iud. 13.

Ecce concipies & paries filium: tu scilicet eris Figura- vellus illud Gedeonis, verum inquam vellus, *Iud. 6.* in quod Filius Dei in mundum rotis cuiusdam celestis descendit. Tu eris ingens illa arca, *Gen. 7.* quam verus Noe, ad omnes omnino mortales à perditionis diluuiio liberandos, ingreditur. Tu eris immanis ille cetus in gratiarum oceano natitans, qui miserum Ionam cælo profugum, inque mundi huius mare deiecit, excipies, quem cum non dico triduo, sed no- *Ion. 2. & Aug. ep. 4.* uem mensibus sacratissimo tuo vtero complexa fueris, tandem in Berhlemiticum præsepe, velut ad litus quoddam eniteris & effundes. Tu deniq; eris illa Pharaonis filia om- *Exod. 2.* nium mundi huius Ægypti mulierum prima- ria, & princeps, quæ miserum Mosem in vitam huius profuentem deiecit, in filium adoptabis; qui vbi adoleuerit, mudum à seruitute Satanica, velut à Pharaonica eripiet, eum- que per rubrum passionis mare deducens, saluum & incolumem in terram promissionis sistet.

Quid ais ad hæc ô anima mea? an non in admirationem raperis, cum tam expectatum Insignis m- hodie nuntium tibi perferri, & tantis virginæ ditatio quomodo encomijs audis condecorari? Propone tibi se habuerit quæso ob oculos Virginem, cum ad eam An- virgo, cui- gelus accederet, in conclauis sui abdito oc- Angelum loquentem- ciusam, ac sacra illa Isaiæ verba, *Ecce virgo concipiet,* attentius ruminantem, vt omnes vna- nimi consensu Patres asseuerant. Audi, vt in- tra se ipsam dicat: Hem, quænam, Deus bone, futura est illa? cuiusnam tanta futura sunt me- rita, vt mater tua futura sit? quænam obsecro erit illa virgo, cui tanta dignitas, tantaque gloria præparata est? Magna profecto fuit fe- licitas Esther, summo illi omnium regum Assueri, Regi inquam Persarum, matrimo- nio iunctam fuisse: at longe maior eius futura est felicitas, quæ sponsa simul & mater totius orbis Monarchæ futura est. Erit profecto hæc altera Iuno:

qua diuum incedet regina, Deiq;

Et mater coniunxq;

Vtinam mihi illam vel nosse contingeret, quanta ei promptitudine, quantaque solici- tudine ministrarem? quam diligens illi ob- sequium, quantum honorem exhiberem? *quæ-*

quanto eam cultu & reuerentia prosequer.

Cum his virgo esset intenta meditationib. ac de sublimi illo Incarnationis filij Dei mysterio attentius cogitans, extra se rapta esset: ecce tibi repente Legatum cœli ingredientem, ac nuntiantem, eam ipsam, non aliam Ecclesiam esse, quæ Dei mater fieret, & è qua Deus humanam carnem assumere decreuit. Eia age anima mea, hic ingemina ituporem, hic adauge admirationem, ac tecum ipsa iudica, num magis quam antea Virgo fuerit demirata, cum subito sibi adstantem videret Angelum, & his se verbis alloquentem audiret?

Quid eam hic fecisse, quid dixisse cogitabis?

Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?

Ecquid ais, ô Angele? quinam sunt hi sermone? quænam mihi paradoxa occinis? Noui quidem virginem parere debere, de incarnationis mysterio nequaquæ ambigo: sed quoniam modo, & qua id ratione peragi debeat, scire peruelim: dicito quæso, *quomodo fiet istud?* quoniam virginitatem meam Deo obruli: & quanquam Iosepho matrimonio iuncta sum, certo tamen mihi constat certius, nunquam vel minimum ab eo detrimentum mihi inferendum, sed omnem eum potius daturum operâ, ut videat, ne quod mihi ab aliquo damnum afferatur. Nam quemadmodum castus ille olim Ioseph nulli Putipharis vxoris honori præiudicium irrogauit, propter honore, quo Dominum suum prosequeretur, eadem quoque ratione hunc Iosephum mecum facturum existimo, ut nihil scilicet in me audeat admittere, propter eum quo Deum prosequitur honorem & reuerentiam. Quemadmodum etiam Sunamitis illa Abisag, puella pulcherrima, in gremio Dauidis semper dormiens nullum vnquam ab eo virginitatis detrimentum passa est: eodẽ modo & Ioseph coniux meus mecum egit. Quomodo igitur hoc fieri posse existimas? Quas hic obsecro abyssos, quæ abstrusos penetras recessus ô virgo? quem moues lapidem, quas difficultates & quæstionũ

serupos proponis? Hic nempe omnes Angelos facies obmutescere: illud enim *quomodo* verbis commode exprimi potest. Adhuc te loqui opus est, ô Angele, ac pluribus rem verbis exponere, virgini que omnem dubitandi

causam eripere. Dic Angele, dic ô cœlestis Legate, *quomodo fiet istud?* sed audi Virgo quid Angelus dicturus sit. Hac scilicet ratione, ô Virgo, incarnationis mysterium peragetur: Assumet Verbum Dei naturam jam nunc indiuiduam, sed non subsistentem, eamque diuinæ hypostasi vniet, adeo ut duæ diuersæ naturæ in vna combinandæ sint persona, diuina scilicet in propria permanente, & humana in diuina. Atque hæc omnia in sacratissimo vtero tuo peragentur. Cuius rei innumeras si luberet, possem producere figuras. Vidimus in deserto Sinai rubum ardentem, eundem vidimus & incombustum: quare potissimum re censco designari, sacratissima Virgo: quæ scilicet desertum es, in quo nullum vnquam peccatum, nulla maledictio, nulla viri mixtio refertur, in qua demum rubum ardentem huius mysterij videre licet, atque ignem diuinitatis in rubo humanitatis nostræ ardentem, & hæc omnia sine vilo concupiscentiæ ardore, sine ignis læsione, sine vilo virginitatis detrimento.

Duos edidit gemellos Rebecca, ô Virgo, Jacob, scilicet leuem & placidum, & Esau pilosum & agrestem. Idem tibi eueniet ô Virgo, quæ secunda futura es Rebecca: ex sacratissimo namque vtero tuo gemini prodibunt, Deus nempe omnibus numeris absolutus, cuius Iacob figura extitit: homo pilosus, & multis imperfectionibus deformis factus, quem Esau representabat. Si memineris ô Virgo, Bethulia, quæ nūquam hostili manu capta fuit, duæ olim mulieres egressæ sunt, Iudith scilicet venustate singularis, & eiusdem Abra, i.e. ancilla, ambæ in mortem Holofernis conspirantes: Ex te vero ô Virgo, velut è Bethulia, quam nunquam peccatum expugnauit, quæque ciuitas illa es, de qua olim Psalmista cecinit, *Gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei*: duæ naturæ egressæ sunt, diuina, scilicet ipsa Iudith longe formosior, & humana, quæ velut ancilla est, quarum vtraque armata est, vtraque caput Sathanæ per Holofernem representari præscindere paratissima, atque ad mundum captiuitate eripiendum promptissima. Duo quoque exploratores à Iosue ad terram Iericho explorandam missi, aliquot diebus apud Ra-

Exod. 3.

V. Gen. 25.

Iudith. 10.

^ab meretricem deliquerunt. Ad eundem modum, o sacratissima Virgo, magus ille Iosue, Pater æternus, muros Ierichuntis, peccata inquam, & mundi idola destrueret volens, duos exploratores, naturam scilicet diuinam & humanam mittet, qui aliquot mensib. in sacratissimo tuo vtero delitescant.

Num. 18.

Quoniam o paranymphe Gabriel figuras Tres ex his depromis, quibus Virgini mysterium hoc de figuris in clares? Depromunt tibi & vnã ipsi viri, o concione Virgo. Duo namque illi ad terram promissionis profecti, cum ad castra reuertentur, ratione B.V. de Purificatione B.V. repetiuntur, cum ad castra reuertentur: unde factum est, vt omnes f. d. quonia viso tam egregio indicio, miro gaudio effertur hic que que rentur. Hæc terra promissionis tu eris, o Virgo, ad quam duæ naturæ profectæ, meritis videbatur, ingentibus onustæ redierunt, magnum illum hic repetitæ & pulchrum redemptionis nostræ botrum sunt, adhibitis etiam mortalibus gaudium exortum est.

Gen. 8.

Exod. 25.

Quomodo fiet istud? Ex arca Noe, o Virgo beatissima, duæ aues euolarunt, cornus scilicet & columba, quarum illa in aquis mansit cadaueribus insidens, & mortuaria consecretans, hæc cum ramo virentis oleæ ad arcam reuersa est. Docet me Sanctus Spiritus, te illam arcam esse, è qua post nouem menses, n. o. duæ aues, sed duæ naturæ, humana nimirum & diuina exiunt: quarum illa in monte Caluarie expirabit, & in sepulchro inter mortuos collocabitur; hæc vero semper victura est, perpetuo olim instar oliuæ virens. In Propitiatorio, auro mundissimo incrustato, duo Cherubin visebantur, sese mutuo versis vultibus respicientes, alisq; totum propitiatorium obuelantes. Designabat hoc te, o beatissima Virgo, quæ verum propitiatorium es, auro virtutum coopertum, duos aliquando Cherubinos in vtero gestaturam, Deum scilicet arque hominem, qui se mutuo in vna eademque persona complectentes, & stringentes, te alis mirabilium operum suorum aliquando cooperirent. Aliam & quidem recentem adhuc depromam. Protulit pius ille Samaritanus duos è crumena denarios, quos in medelam curationemque miseri il-

lius fauciari impendit. Non video mihi procul o Virgo, à vero aberraturus, si opulentam te, magni illius Samaritani Iesu Christi, crumenam esse dixerò, è qua duæ naturæ veluti duo numismata profertenda sunt, quæ in humani generis redemptionem per languidi curationem designatam impenderentur.

Quomodo fiet istud, o Virgo? Nestorius quidem & Theodoretus auant, duas personas accidentaliter sibi vniendas, sed errant toto cælo. Eutyches vero & Dioscorus penitus hic tradunt contraria: duas scilicet naturas in vnã miscendas & confundendas, sed falluntur, hæreticorum hoc est dicere, & non recte de fide sentientium.

Porro veritatem dicit Angelus, atque ita fides nostra tradit, duas scilicet naturas diuersas, realiter distinctas fore, quæ in vna tamen hypostasi, in vna persona subsistent. Non igitur mirum est, o Virgo, si dixeris, Quomodo fiet istud? Neque enim minor in hoc, quam in sanctissima Trinitatis mysterio latet difficultas, in Trinitate namque tres personæ in vna sunt essentia, & natura: hic vero contraria ratione duæ naturæ in vna hypostasi.

Sciote, o Virgo beatissima, omnes callere scientias, inque omnium artium genere esse veratissimam; ac propterea reuoca in memoriã figuram illam Mathematicorum, quæ incarnationis mysterium ad viuum adumbrat, triangularem illi figuram habent, quam Scalenum appellant, quæ duo latera habet inæqualia, & eandem basim. Ita quoque mysterium hoc triangulare est, tribus constans naturis, anima scilicet, corpore & verbo, sed triangulum Scalenum est, cuius duo latera, natura inquam diuina & humana, inæqualia sunt, vna scilicet infinita, & altera finita. O magnam inæqualitatem! & tamen ambe non nisi vnã basim, vnã nimirum personam habent. Tam satis superque Virgo sanctissima de tuo quomodo me locutura existimo, & tibi dubitanti respondisse.

Quamobrem, Ne timeas Maria: Noli metuere sanctissima Virgo: ne timeas quod tibi

VI.

Figura Mathematica, quæ mysterium Incarnationis denotat.

tibi falsa nuntiem : nihil quippe certius est : hoc ab æterno decretum. Ne timeas Maria peccatum originale, mortale, veniale : noli metuere dolores partus : paries quidem filiū tuum in gaudio & ridens, vt olim Sara peperit Isaac : filius autem tuus nascetur ridens, vt magnus olim Bactrianorum Rex Zoroastes. Ne timeas, ne sis de perdenda virginitate sollicita : parce metu, Spiritus sanctus superueniet in te, ille totum hoc opus diriget, illius auspicijs omnia & non eximio sine miraculo peragentur.

Zoroastes
ridens na-
tus est.

Sut. in Cas.

Videamus, quid in hanc referat Suetonius. Cum Iulius Cæsar nauem conscendisset, ac vehemens tempestas ingruisset, adeo vt nauarchus formidine percussus expallescere, ad eum conuersus Cæsar, ait : *Quid times? Cæsarem desers, & fortunam eius.* Iisdem ego te hodie verbis compellabo, *ô Virgo Maria. Quid times? Christum desers, & fortunam eius.* filium inquam Dei, & gratias eius, merita, corpus, animam, diuinitatem, atque omnem denique fortunam.

Insignis su-
per verbis
Deiparæ
meditatio.

Sed, ô beata Virgo, iam satis superque tecum Angelus ille legatus locutus est, iam aperuit, quod in mandatis habebat, tempus est, vt vnde venit, reuertatur, expectat responsum, quod ad Regem suum deferat, è te iam, ô Virgo, salus nostra dependet : tibi ecce iam pretium Redemptionis nostræ offertur : si enim id benigne accipias, & Dei petitioni annuas, ecce redempti sumus. Hoc est, hoc inquam est, quod infelix Adam, atque omnis eius posteritas, magna cum infamia è paradiso expulsa, iam à tot annorum millibus obsecrat, & enixe contendit. Hoc est, quod Prophetæ & Patriarchæ omnes, quod Reges in limbo terræ captiui detenti, à tot retro annis à te expectant. In te, ô pulcherrima Esther, omnem spem suam collocat afflictus ille Mardocheus. In te domus inclinata recumbit. A te & ab ore tuo iam dependet miserorum consolatio, captiuorum redemptio, condemnatorum gratia ac deniq; totius mundi salus. Audite ergo, quid ad hæc Virgo responderit.

Responsum
Virginis ad
verba An-
geli.

Eccce ancilla Domini, si tibi secundum verbum tuum. Diutius te nolim morari, ô

Angèle, iam tempus est te reuerti, omnes namq; cogitationes meas in admirationem rapuisti. Equidem non nisi humilis ancilla Domini sum, fiat mihi secundum verbum tuum. Ecce huiusce rei figuram in Regum libris Cum Abigail se à Davide Rege in vxorem peti intellexisset, in terram se prostravit, & humiliter respondit: *ancilla Domini mei.* 1. Reg. 10. Noua hæc Abigail iisdem hodie verbis vitur, dicens : *Eccce ancilla Domini* : quasi dicat, Ne me huiusmodi elogijs condeciores, ô Angèle, ne quaeso, matrem Dei appelles : sed hoc vtinam mihi concedatur, vt perpetuum ei & fidelem famulatum exhibere queam, ac fida ei ancilla existerem. Hoc est responsum, quod tanto tempore è cælo, terra & inferis expectatum est. Iam nuptiæ illæ regis, diuinæ naturæ cum humanitate nostræ, in Mariæ Virginis vtero, iniitæ sunt & peractæ. Omnes iam figuræ completæ, iam omnia veterum Prophetarum vaticinia, verissima fuisse intelliguntur.

Iam totus tibi mundus, ô sacratissima, augustissima & sanctissima Virgo, propter immensum, quod hodie per te munus accepit, deuinctus est : iam scilicet tempus est, quo te colere & adorare debemus, cum nimirum humilitate nos tua ab omnibus ærumnis & calamitatibus, quas Eux superbia, & fastus inuexit, liberaueris. Hic scilicet Patriarcharum vota & suspiria cõpleta sunt. Hic paruus ille lapillus de montibus æternis in sacratissimum vterum, sine vllò humano opere, delapsus est, qui lapillus adeo tandem excrecet, vt magnitudine sua totum sit orbem repleturus. Hodie Dominus nouum creauit super terram, cum tu Virgo, mulier illa facta es, quæ sine vllò viri commercio, *Ierem. 31.* aut admistione virum circumdedisti, Filium, inquam, Dei, quem delicata ac molli carne vestisti, & circumdedisti. Quis te igitur non colat, Virgo? quis non honore prosequatur? quis te non vt matrem Dei agnoscat? Equidem meritum tuorum magnitudinẽ exprimere nequeo : tu namque es cælorum Regina, sanctissimæ Trinitatis infans, Domina Angelorum, hominumque Patrona. Tu es paradisi porta, maris stella, & mundi luna, imo vero *pulchra sicut Luna, electa vt sol, Cant. 6.*

quin etiam sole & luna pulchrior, numquam enim deliquium passa es. O luna & sol mundi, precum tuarum influxibus nos irriga, meritorumque tuorum lumine nos illustra, vt postquam te vna cum charissimo Filio Domino nostro & Redemptore, in mundi huius deserto, debito honore fuerimus profecuti, in supremis sedibus aliquando te videre, ac sempiterna tecum beatitudine perfrui possimus. Amen.

**IN FESTO S. IOSEPHI
IESV CHRISTI NV-
TRITII.**

Partitio.

1. *De gratia sufficientia ad omnia imperata exequenda.*
2. *De mirabili dignitate S. Iosephi.*
3. *De causis, cur Deipara nupseret.*
4. *Rationes, quibus adstruitur non fuisse de-crepitum, vti pingitur.*

Cum esset desponsata mater Iesu Maria Ioseph. Matth. 1.

FIGVRA.

Gen. 40.

Laudat Genesis quemdam Iosephum de domo Iacob, tum quidem ob castitatem ac continentiam, tum vero quam maxime ob fidem Domino seruatum, cum enim in Putipharis Aegyptij domo ageret, & domina pergratus esset, illaque lasciuus in castum adolescentem oculos coniecisset, pro eo tamen, quo in herum ferebatur amore & cultu, domina pellacis preces reiecit, tantamque hoc in casu prudentiam & discretionem ostendit, vt eam intactam illibatamque; hero, a quo custodiendam acceperat, reddiderit. Similem hodierno in Euangelio historiam legere videor: videas hic namque virum, eiusdem quidem nominis, sed de domo Dauid, ob castitatem fidelitatemque; non minus apud Deum quam homines deprædicandam. Hic cum virginem matrimonio sibi iunxisset, quam Deo in matre destinatam nouerat, in quam

etsi per matrimonij leges ac iura potestatem haberet, pro eo tamen, quo Deum, magnum illum Dominum, honore & cultu prosequeretur, numquam eam voluit attingere, atque idcirco incredibili pudore, honestate, ac fide cum eadem vixit. Ioseph filius Ioseph illustris fuit Patriarcha, noster vero Ioseph de stirpe Dauid admirabilis fuit Confessor: ille frumentum & panes in Aegypto custodiu- it, hic vero puerum Iesum, qui vere vita est panis, in Iudæa, ille regionum somniorum expositionem meruit, hic vt Angeli in somnis illi appaerent. Vtrumque beatum video, vtrumque ad alta magna que euectum. Synagoga Hebræorum suum olim Iosephum summe deprædicauit: Ecclesia & Christiani nostrum magnificant, eiusque maiestatem, magnitudinem, gloriam ac merita deprædicant. Cui vt nostram adiungere symbolum liceat, ad cælum oculos sustollamus, solita Deiparæ suffragia deposcentes, quæ eo postulantibus annuet libentius, quod ad eius celebrandas laudes efflagitentur, quem illa in sponsum & coniugem delegit. Cum Angelo ergo eam salutemus, dicentes:

AVE MARIA.

In rebus spiritualibus certissimum & exploratissimum est axioma, semper gratiam officio & muniis hominû a Deo ad aliquid faciendum electorum, vocatorumque ex quo respondere, quo eos capaces idoneosque ad eadem reddat. Docuit hoc olim Apostolus: scribens siquidem ad Corinthios, suumque illis officium ac ministerium, quod cum reliquis Apostolis commune habebat, commendans & extollens; omnes autem Christo idoneos ministros noui Testamenti factos esse, *Qui idoneos, inquit, nos fecit ministros noui Testamenti.* q. d. quemadmodum discipulos suos elegit Deus, & ad sublimia dignissimaque ministeria eos euexit, vti Ecclesiæ regimen, Sacramentorum administratio, Euangelij prædicatio, Gentium conuersio, idolorum euerio, dæmonum fuga, Philosophorum confusio, aliaque plurima; ita & ijdem gratias officij magnitudini pares respon-

I. Sufficiens Deus dat gratiam ad exercendû ea, ad quæ homines vocat. 2. Cor. 3.